

nastalo. Při prvním roku dne 20. července 1927 byla žalovanému k odpovědi na žalobu určena lhůta tří neděl, která vzhledem k soudním prázdninám (§ 225 c. ř. s.) skončila dnem 15. září 1927. Dne 13. září 1927 — tedy dva dny před uplynutím lhůty — podal sice žalovaný žádost o povolení práva chudých a o zřízení advokáta, ale žádost byla zamítnuta, protože nebylo připojeno vysvědčení chudoby, a toto usnesení vešlo v moc práva. Tím bylo zmeškání zpečetěno, neboť další postup žalovaného i procesního soudu, totiž žádost žalovaného ze dne 29. září 1927 s připojením vysvědčení, vrácení vysvědčení soudem k doplnění, opětne jeho předložení dne 10. října 1927 a konečně povolení práva chudých usnesením ze dne 10. října 1927 »s účinností od 29. září 1927« udály se vesměs již po uplynutí lhůty a nemohly již nic změnit na právním stavu, který promeškáním nastal sám sebou. Bylo věcí žalovaného, by včas zažádal žádostí řádně doloženou o právo chudých, zvláště když k tomu měl od podání žaloby času devět neděl a od prvního roku času osm neděl. Kdyby byl podal žádost bez průtahů po doručení žaloby a její vyřízení se bylo zpozdilo, nebylo by nastalo podle druhého odstavce § 73 c. ř. s. promeškání. Konečně jest ještě řešiti otázku, co se má státi se žalobní odpovědí pozdě podanou. Zákon v tom směru nemá předpisu. Ve zmíněném posudku nejvyššího soudu dříve ve Vídni bylo vysloveno, že má býti opozděná žalobní odpověď z úřední moci odmítnuta. I tento postup jest schváliti, neboť nemělo by významu, proč by byla ve spise ponechána žalobní odpověď, která nemůže býti podkladem pro pokračování v řízení ve věci samé.

Čís. 7730.

Pojišťovací smlouva.

Z dodatku k původní pojistce, »že se předchozí pojištění převádí ve stejném rozsahu a za stejných podmínek na nového pojištěnce, na něhož přecházejí všechna práva a povinnosti, plynoucí z této pojišťovací smlouvy«, plyne, že úmyslem stran nebylo uzavřítí smlouvu novou, nýbrž toliko již platící smlouvu v určitém bodě pozměniti. Zaplatil-li původní pojištěnec včas první premii, přešly právní účinky z toho plynoucí na nového pojištěnce. Zvýšení dosavadní premie, odůvodněné změnou v užívání pojištěného předmětu, nelze považovati za první premii, nýbrž jen za nový příplatek k úplně již zaplacené první premii.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1928, Rv II 256/27.)

Manželé Antonín a Josefa Š-ovi pojistili smlouvou pojišťovací ze dne 16. února 1925 u žalované pojišťovny nákladní auto na povinné ručení 10 let počínajíc dnem 16. února 1925, při čemž roční premie 575 Kč 08 h zaplacená na dobu jednoho roku, t. j. do 16. února 1926. Auto toto koupil žalobce a, poněvadž minil vozidla toho používati jako autobusu, byla na základě přihlášky žalobcovy ze dne 3. září 1925 řečená pojistka převedena na něho a při tom dodatkem k pojistce ze dne

4. září 1925 zvýšena pojišťovací premie na ročních 1347 Kč a za dobu od 4. září 1925 do 16. února 1926 žalobci stanoven doplatek k zaplacené již pojišťovací premii ve výši 354 Kč a žalobce současně s přihláškou dne 3. září 1925 složil na doplatek ten zálohou hotově 200 Kč. Zbytek 154 Kč žalobce nezaplatil. Dne 2. listopadu 1925 poranilo žalobcovo auto Františka K-a, jenž vznesl proti žalobci žalobu o náhradu škody. Žalobě proti pojišťovně, by bylo zjištěno, že pojištění povinného ručení, uzavřené mezi žalobcem a žalovanou stranou podle pojišťovací smlouvy ze dne 19. února 1925 podle dodatku ze dne 4. září 1925 k této smlouvě, bylo dne 2. listopadu 1925 po právu, že žalovaná jest povinna to uznati a plniti všechny závazky z pojišťovací smlouvy, procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Pokud týče se otázky, zda má žalobce právní zájem na zjištění jím žádaném, nutno k této otázce přisvědčiti. Podle § 19 poj. pod. jest strana, byl-li její nárok z pojistky odmítnut, povinna pod ztrátou nároku uplatňovati jej soudně do šesti měsíců po jeho odmítnutí. Na tuto okolnost byl žalobce také upozorněn dopisem pojišťovny ze dne 29. dubna 1926. Ježto žalobce, jehož spor z poškození není dosud rozhodnut a nemůže se proto na žalované domáhati náhrady určitého peníze, má na žádaném zjištění právní zájem, jest podání žaloby zjišťovací podle § 228 c. ř. s. přípustno. Ve věci samé rozhodnouti dlužno o dvou námitkách strany žalované. Především, zda nezaplacení doplatku 154 Kč mělo za následek zánik smlouvy podle čl. 10 poj. podmínek, a, zda zrušením pojišťovací smlouvy v dubnu 1926 zanikla povinnost pojišťovny ručiti za následky úrazu ze dne 2. listopadu 1925. Pokud se dotýče první části, nelze nezaplacení částky 154 Kč považovati za nezaplacení premie. Odstavec 3. čl. 10. podmínek praví výslovně: Není-li premie včas zaplácena, může pojišťovatel, pokud není placeno, odstoupiti od smlouvy. Toto odstoupení od smlouvy se předpokládá, nebyl-li nárok na premii soudně vymáhán do tří měsíců ode dne splatnosti. Z tohoto ustanovení nutno klásti důraz na slova pokud není placeno a nutno jimi rozuměti, pokud není placeno vůbec. V souzeném případě jde jen o poměrně nepatrný nedoplatek premie, kdežto větší její část dávno zaplácena. Nutno proto míti za to, že tento nedoplatek byl žalobci toliko poshověn a zrušení pojistky následkem nevymáhání nedoplatku do tří měsíců tudíž nenastalo. Ani zrušení pojistky ujednáním z dubna 1926 nemělo za následek uhasnutí povinnosti ručiti z pojistky za události z doby před zrušením. Svědek N. tvrdí sice, že prý žalobci při jednání o zrušení řekl, že pojišťovna odmítá ručení z úrazu z listopadu 1925 a že žalobce s tím souhlasil, než souhlas tento mohl by míti jen tehdy právní účinek, kdyby se byl žalobce výslovně vzdal nároku vzniklého mu z pojišťovací smlouvy v důsledku úrazu. To však svědek netvrdí a nenamítá ani žalovaná strana sama. Že zmínka svědkova o odmítnutí ručení měla význam jen povšechný a že nešlo o úmluvu, již ujednáno zrušení pojistky, plyne nejlépe z dopisu strany žalované ze dne 29. dubna 1926, v němž se žalobce výslovně poukazuje, by odmítnutý nárok vymáhal soudně. Takového poukazu nebylo by bývalo jistě potřebí, kdyby byla měla pojišťovna

za to, že došlo k dohodě o vzdání se všech nároků. Vzhledem k těmto skutečnostem trvá povinnost žalované pojišťovny ručiti za úraz pojištěným autem způsobený dne 2. listopadu 1925. *O d v o l a c í s o u d* žalobu zamítl. *D ů v o d y*: Podle čl. 10 čís. 3 posl. věta všeobecných pojišťovacích podmínek jest žalovaná prosta závazku, nastala-li skutečnost nárok třetí osoby odůvodňující před zaplacením první premie. Podle čl. 10 čís. 1 všeob. poj. podm. byl pojistník povinen zapraviti první premii v době, jež jako počátek pojištění v pojistce je ustanovena, tedy podle dodatku k pojistce ze dne 4. září 1926 dne 4. září 1926. Podle zjištění prvního soudu nastala svrchu uvedená skutečnost 2. listopadu 1925, kdy zbývalo na první premii doplatiti ještě 154 Kč. Podle toho byl žalobce 2. listopadu 1925 se zaplacením první premie penízem 154 Kč ještě v prodlení, neboť pro zaplacení premie je stanoven všeobecnými pojišťovacími podmínkami určitý den, takže žalovaná nebyla povinna upomínati. Žalovaná nebyla povinna pohroziti žalobci ustoupením od smlouvy, neboť podle čl. 10 čís. 3 všeob. podm. stačí k tomu, by byla prosta závazku, její nečinnost, jak je zřejmo z toho, že, má-li smlouva platiti, musí pojišťovatel podle cit. čl. žalovati. Nerozhodno jest, že nedoplacena byla jen část premie, neboť jinak by pojišťovatel byl smlouvou vázán, kdyby byla zaplacena sebe nepatrnější část premie, a nelze míti za to, že žalovaná nedoplatek premie žalobci poshověla, protože žalobce neuvedl okolnosti, z níž by se tak mohlo souditi. Podle toho jest žalovaná podle čl. 10 čís. 3 všeob. poj. podm. prosta svého závazku z úrazu ze dne 2. dubna 1925. Že by smlouva trvala i pro druhé a další pojišťovací období, žalobkyně ani netvrdí, závazku z prvního pojišťovacího období je žalovaná podle čl. 10 čís. 3 všeob. poj. podm., jak svrchu dovozeno, prosta.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Právem vytýká dovolání napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Povinnost žalované strany k plnění nebyla založena samostatnou smlouvou novou, nýbrž žalobce vstoupil do původní pojišťovací smlouvy mezi žalovanou a manželi Antonínem a Josefou Š-ových, již dne 19. února 1925 uzavřené, která byla pozměněna toliko co do výše premie. To vyplývá zcela zřejmě z dodatku k původní pojistce, v němž se praví výslovně, že předchozí pojištění převádí se ve stejném rozsahu a za stejných podmínek na žalobce, na kterého přecházejí veškerá práva a povinnosti, plynoucí z této pojišťovací smlouvy. Z doslovu dodatku plyne zcela zřetelně, že úmyslem stran nebylo, uzavřít novou smlouvu, nýbrž toliko již platící smlouvu v určitém bodě pozměniti. Nutno tedy případ posuzovati též podle původní smlouvy. Právní předchůdci žalobcovi však smluvní povinnosti dostáli, vyplativše první premii celou včas. Již tím splněním smluvního závazku pojistníkem ve smyslu čl. 10 druhý odstavec všeobecných pojišťovacích podmínek, nabyla pojišťovací smlouva účinnosti a právní účinky z tohoto splnění smlouvy pro pojistníka plynoucí přešly podle

ujednání v dodatku smlouvy ze dne 4. září 1925 na žalobce. Zvýšení dosavadní premie nelze považovati za první premii, nýbrž za nový příspěvek k zaplacené již úplně první premii, odůvodněný změnou ve způsobu užívání automobilu. Článek 10 čís. 3 pojišťovacích podmínek nemůže se žalovaná dovolávati, poněvadž případ, o který tu jde, není tam řešen. Ani ustanovení § 28 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. nelze tu použítí, poněvadž tento předpis zákona nenabyl podle ustanovení § 168 zák. čís. 501/1917 ř. zák., nař. čís. 102/1918 a vlád. nař. čís. 652/1919 sb. z. a n. dosud účinnosti.

Čís. 7731.

Pojišťovna, jež vyplatila poškozenému pojistný peníz za toho, kdo byl u ní pojištěn proti povinnému ručení, splnila pouze svůj závazek proti pojištěnci a nemá postihu proti nepojištěncům, kteří byli solidárně zodpovědní za škodu.

Pojištěný škůdce nemohl v takovém případě postoupiti svůj postižní nárok proti spoluškůdcům pojišťovně, aniž ho od ní nabýti zpětným postupem.

Postižní nárok škůdce proti spoluškůdcům vzniká teprve zaplacením škody z jeho vlastního majetku.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1928, Rv II 430/27.)

Žalobce byl pojištěn u pojišťovny U. proti následkům povinného ručení z provozu automobilu. Automobil žalobcův vyhýbaje se motocyklu, řízenému prvním žalovaným, zajel na chodník, poranil chodce a poškodil výklad obchodníka. Žalobce byl pravoplatně uznán povinným náhradou škody chodci a obchodníku, již pak zaň zaplatila pojišťovna. Tvrdě, že mu pojišťovna postoupila postižní nárok proti řidiči motocyklu a proti jeho majiteli, domáhal se na nich náhrady dvou třetin vyplacené náhrady. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolatelka odvozuje postoupený jí nárok předně z přímého postižního práva pojišťovny proti oběma žalovaným (§ 896 obč. zák.). Prvý soudce správně rozřešil otázku, zda pojišťovně vůbec takový nárok přísluší, odpověděv k ní záporně. Neboť pojišťovna, vyplativši pojistný peníz, netrpí škodu, plníc, jak první soud případně praví, svou smluvní povinnost, jsouc kryta pojistnými premii. Odvolatelka uznává sice, že pojišťovna netrpí škodu, nahradivši škodu, již je povinna odvolatelka jako osoba u ní z povinného ručení pojištěná hraditi. Neuznává to však pro ten případ, když k náhradě škody jsou kromě pojištěné osoby zavázány i jiné osoby rukou společnou a nerozdílnou, poněvadž prý: 1. osoby nehodu přivodivši ručí podle § 3 (4) zákona o povinném ručení při provozu silostrojů čís. 162/08 ř. zák. poškozenému rukou společnou a nerozdílnou, 2. pojišťovna prý ručí pojistnou sumou podle § 10 cit. zák. i přímo poškozenému, a je proto také solidární dlužnicí poškozeného, 3. pojišťovna platí, zapravivši celé